

**O‘ZBEKISTONDA TO‘G‘RIDAN-TO‘G‘RI XORIJIY
INVESTITSIYALARGA TA‘SIR ETUVCHI QONUNCHILIKDAGI
DOLZARB MUAMMOLAR**

Omonova Navro‘zoy Ro‘zibek qizi
Toshkent Davlat Yuridik Universiteti
ibrohimovanavrozoy@gmail.com

ANNOTATISYA

Tezisdagi to‘g‘ridan-to‘g‘ri xorijiy investitsiyalarning huquqiy normativ asoslari va shu sohada mavjud bo‘lgan turli yuridik muammolar, qonuniy to‘siqlar, buyrokratik kamchiliklar yoritilgan. Shuningdek, tezis ayni muammolar uchun yechimlarni taklifini taqdim etgan.

Kalit so‘zlar: To‘g‘ridan-to‘g‘ri xorijiy investitsiyalar, huquqiy-normativ, qonuniy, buyrokratiya.

**CURRENT LEGISLATIVE ISSUES AFFECTING FOREIGN DIRECT
INVESTMENT IN UZBEKISTAN**

ABSTRACT

The thesis describes the legal and regulatory foundations of foreign direct investment and various legal problems, legal obstacles, and bureaucratic shortcomings that exist in this field. In addition, the thesis offers solutions for the same problems.

Key words: Direct financial investments, legal and regulatory, regulation, bureaucracy.

**ВАЖНЫЕ ПРАВОВЫЕ ВОПРОСЫ, ВЛИЯЮЩИЕ НА ПРЯМЫЕ
ИНОСТРАННЫЕ ИНВЕСТИЦИИ В УЗБЕКИСТАНЕ**

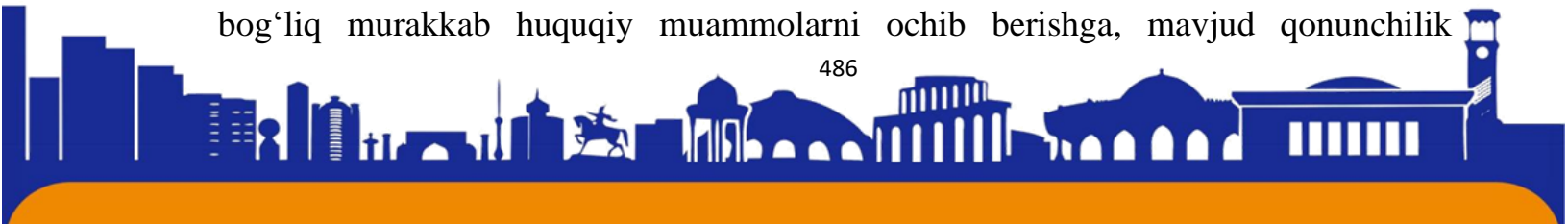
АННОТАЦИЯ

В диссертации описываются правовые и нормативные основы прямых иностранных инвестиций, а также различные правовые проблемы, правовые препятствия и бюрократические недостатки, существующие в этой области. Также в диссертации предлагаются решения тех же проблем.

Ключевые слова: Прямые финансовые инвестиции, нормативно-правовая база, регулирование, бюрократия.

KIRISH

Ushbu tezis O‘zbekistondagi to‘g‘ridan-to‘g‘ri xorijiy investitsiyalar bilan bog‘liq murakkab huquqiy muammolarni ochib berishga, mavjud qonunchilik

doirasidagi muammolarni har tomonlama baholashga qaratilgan. O‘zbekiston O‘rta Osiyoda jadal rivojlanayotgan davlat sifatida xorijiy sarmoyalarni jalb qilish imkoniyatlarini kengaytirishga jiddiy e‘tibor qaratmoqda. 2023-yilning yanvar-iyun oylarida O‘zbekiston Respublikasida 59,0 trln. so‘m asosiy kapitalga xorijiy investitsiya va kreditlar o‘zlashtirildi. Ulardan 6,9 trln. so‘m O‘zbekiston Respublikasi kafolati ostidagi xorijiy kreditlar, 25,2 trln. so‘m to‘g‘ridan-to‘g‘ri xorijiy investitsiyalar va kafolatlanmagan xorijiy kreditlar, 26,9 trln. so‘m boshqa xorijiy investitsiyalarni tashkil etdi.

Quyidagi investitsiyalar jumladan to‘g‘ridan-to‘g‘ri xorijiy investitsiyalar masalalarida amalda bo‘lgan qonun va qonun osti hujjarlari mamlakatdagi bu sohada asosiy huquqiy-normativ bo‘lib hisoblanadi: O‘zbekiston Respublikasining 2019-yil 25-dekabrda 598-sonli qabul qilingan “Investitsiyalar va investitsiya faoliyati to‘g‘risida”gi Qonuni, O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2017-yil 20-dekabdagi “Xalqaro va xorijiy moliya institutlari bilan hamkorlikning samaradorligini yanada oshirish chora-tadbirlari to‘g‘risida”gi PQ-3439-sonli qarori, O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2018-yil 16-iyuldagi “Xalqaro moliya institutlari va xorijiy hukumat moliya tashkilotlari ishtirokidagi loyihalarni tayyorlash va amalga oshirish samaradorligini oshirish chora-tadbirlari to‘g‘risida”gi PQ-3857-sonli qarori.

Yuqoridagi qonun hujjatlarini ko‘rib chiqish asosida shuni ta’kidlash joizki bu sohada 2019-yildan beri aytarli yangi qonunchilik hujjatlarini qabul qilinmagan bu esa bugungi kundagi shiddatli rivojlanib borayotgan zamonda salbiy holat ekanligini ta’kidlashga majburlamiz. Shuningdek, yana ko‘plab qonuniy asoslar 2000-2010 yillar oralig‘ida qabul qilingan bo‘lib bu bugungi yuqori raqobatli va shiddatli bozor iqtisodiyoti sharoitlariga mos kelmaydigan holatlarni yuzaga keltirib qo‘yishi hech gap emas.

O‘zbekiston muhim iqtisodiy o‘zgarishlar va huquqiy islohotlarni boshdan kechirayotgan bir paytda, to‘g‘ridan-to‘g‘ri xorijiy investitsiyalar uchun muhitga ta’sir ko‘rsatadigan qonunchilik doirasida bir qator muammolar bilan kurashishi kerakligi aniqlandi:

1. Sarmoyadorlarning yetarli darajada himoyalanmaganligi. Tegishli qonunchilikdagi yaxshilanishlarga qaramay, investorlarni himoya qilish, mulk huquqi va shartnomalar ijrosini ta’minlash bilan bog‘liq xavotirlar hamon saqlanib qolmoqda. Ayrim huquqiy mexanizmlar, shu jumladan nizolarni hal qilish jarayonlaridagi

ISSN (E): 2181-4570 ResearchBib Impact Factor: 6,4 / 2023 SJIF(2023)-3,778 Volume-1, Issue-11

noaniqliklar va samarasizlik xorijiy investorlar uchun mustahkam himoyaning yetishmasligiga olib keladi. Investorlarning huquq va manfaatlarini himoya qilish uchun yanada uyg'unlashtirilgan va har tomonlama mustahkamlangan huquqiy bazaga bo'lgan ehtiyoj O'zbekistondagi to'g'ridan-to'g'ri xorij investitsiyalarni rivojlantirishning muhim muammosi bo'lib qolmoqda.

2. Soliq va bojxona qoidalari. O'zbekistonda soliq va bojxona rejimi so'nggi yillarda sezilarli darajada takomillashtirilgan bo'lsa-da, hali ham muayyan murakkablik va noaniqliklar bilan ajralib turadi. Soliq qoidalaridagi noaniqlik, soliq stavkalarining har yili o'zgarib borishi, shuningdek, bojxona tartib-taomillarining oldindan aytib bo'lmaydiganligi chet ellik investorlar uchun biznesni yuritishda xisoblangan xavf va xarajatlarni keltirib chiqarishi mumkin.

Yuqorida keltirib o'tilgan muammolarga amaliy hamda nazariy takliflar.

O'zbekistonda to'g'ridan-to'g'ri xorijiy investitsiyalarni rivojlantirish bo'yicha me'yoriy-huquqiy hujjatlarning izchil amalga oshirilishini takomillashtirish uchun ko'pincha ko'p qirrali yondashuv zarur. Bu qiyinchiliklarni yengish uchun bir nechta yondoshuvlarni ko'rib chiqish mumkin:

- Tartibga solishni amalga oshirishning shaffof mexanizmlarini yaratish.
- Hukumat organlari, nazorat qiluvchi organlar, investorlar va sanoat vakillarini o'z ichiga olgan turli doiradagi manfaatdor tomonlar bilan hamkorlikda ochiq muloqot va me'yoriy hujjatlarni talqin qilish va ijro etish bo'yicha kelishuvni rivojlantirish.
- Mahalliy mansabdor shaxslar va tartibga soluvchi xodimlar uchun to'g'ridan-to'g'ri xorijiy investitsiyalar bo'yicha qoidalarni tushunishlarini oshirish va ushbu qoidalarni izchillik bilan samarali amalga oshirish imkoniyatlarini yaxshilash uchun o'qitish dasturlariga sarmoya kiritish.
- To'g'ridan-to'g'ri xorijiy investitsiyalar uchun yagona asosni yaratish uchun milliy va mintaqaviy qoidalarni uyg'unlashtirish bo'yicha ish olib borish.

Bu jarayonlarni soddalashtirishga va qoidalarning turli mintaqaviy talqinlaridan kelib chiqadigan kelishmovchiliklarni kamaytirishga yordam beradi. Qonunchilikdagi aniqlik turli sektorlar va hududlarda bir xilda amalga oshirilishini ta'minlashga yordam beradi. Investorlar uchun qo'llab-quvvatlovchi mexanizmlarni, jumladan, aniq yo'riqnomalarni, sohaga oid maslahat xizmatlarini va tartibga soluvchi hujjatlarga

ISSN (E): 2181-4570 ResearchBib Impact Factor: 6,4 / 2023 SJIF(2023)-3,778 Volume-1, Issue-11

rioya qilish bo'yicha ularning so'rovlari va xavotirlarini hal qilish uchun javob beradigan tartibga solish tizimini qo'llab-quvvatlash.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. <https://stat.uz/uz/matbuot-markazi/qo-mita-yangiliklar/44637-o-uzbekiston-respublikasida-xorijiy-investitsiya-va-kreditlar-tarkibi-2>
2. Shavkat Mirziyoyevning 27.02.2023 yilgi investitsiyalar jalb qilish va sanoatni rivojlantirish masalalari yuzasidan o'tkazgan yig'ilish bayoni. <https://daryo.uz/2023/02/27/uzbekistonda-2023-yilda-11-mlrd-dollarik-togridan-togri-xorijiy-investitsiya-ozlashtiriladi>
3. O'zbekiston Respublikasi Investitsiyalar, sanoat va savdo vazirligi <https://miit.uz>
4. <https://Lex.uz>
5. To'g'ridan-to'g'ri xorijiy investitsiyalarni jalb qilish iqtisodiy taraqqiyot garovi. <https://cyberleninka.ru/article/n/to-g-ridan-to-g-ri-xorijiy-investitsiyalarni-jalb-qilish-iqtisodiy-taraqqiyot-garovi>

